

مجموعه واژه‌های تغذیه

برگرفته از فرهنگ واژه‌های مصوب
فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۷۶-۱۳۹۵

فرهنگستان زبان و ادب فارسی

گروه واژه‌گزینی

پژوهشکده مطالعات واژه‌گزینی

نشر آثار / تهران ۱۳۹۶

فرهنگستان زبان و ادب فارسی. گروه واژه‌گزینی
مجموعه واژه‌های تغذیه: برگرفته از فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان
و ادب فارسی ۱۳۷۶-۱۳۹۵/ فرهنگستان زبان و ادب فارسی گروه واژه‌گزینی،
پژوهشکده مطالعات واژه‌گزینی.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه نشر آثار، ۱۳۹۶.

۱۴۴ ص.

فرهنگستان زبان و ادب فارسی؛ ۱۶۷. مجموعه واژه‌ها؛ ۲.

978-600-8735-02-1 ۱۵۰۰۰۰ ریال

فهرست

فارسی -- واژه‌های تغذیه -- مواد غذایی

Persian language -- New word -- Food

مواد غذایی -- صنعت و تجارت -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

Food industry and trade -- Terminology

مواد غذایی -- واژه‌نامه‌ها -- فارسی

Food -- Dictionaries -- Persian

مواد غذایی -- صنعت و تجارت -- واژه‌نامه‌ها -- فارسی

Food industry and trade -- Dictionaries -- Persian

فارسی -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی

Persian language -- Dictionaries -- English

زبان انگلیسی -- واژه‌نامه‌ها -- فارسی

English language -- Dictionaries -- Persian

مواد غذایی -- صنعت و تجارت -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی

Food industry and trade -- Dictionaries -- English

فارسی -- واژه‌نامه‌ها

Persian language -- Dictionaries

فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه نشر آثار

TX۳۴۹/ف۴م۳ ۱۳۹۶

۶۴۱/۰۳

۴۶۴۸۳۹۱

فهرست مطالب

هفت	پیشگفتار
یازده	همکاران علمی
چهارده	نشانه‌های انتصاری
پانزده	قانون ممنوعیت هم‌رنگی اسامی بیگانه
۹۲-۱	واژه‌های مصوب تغذیه به تسمیه‌های فارسی
32-1	فهرست واژه‌ها به ترتیب الفبای لاتین

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

گروه واژه‌گزینی در طول بیش از بیست و دو سال فعالیت خود بیش از پنجاه و پنج هزار واژه را در حوزه‌های مختلف علمی به تصویب رسانده است. مجموعه حاضر شامل واژه‌هایی است که از سال ۱۳۷۶ تا سال ۱۳۹۵ در حوزه تغذیه در شورای واژه‌گزینی و شورای عالی فرهنگستان زبان و ادب فارسی تصویب شده است.

اولین کار گروه تخصصی در این حوزه با عنوان «تغذیه و صنایع غذایی» در سال ۱۳۷۶ آغاز گردید. بعدها در سال ۱۳۸۷، با هدف بررسی دقیق‌تر واژه‌ها و معادل‌گزینی تخصصی‌تر در دو حوزه تغذیه و فناوری غذا، دو گروه «تغذیه» و «علوم و فناوری غذا» تشکیل شد و به دلیل حضور برخی از اعضا در هر دو گروه، روند معادل‌گزینی با هماهنگی بیشتری انجام شد. کار گروه تغذیه پس از نزدیک به ده سال فعالیت کار خود را به اتمام رساند و مجموعه پیش‌رو حاصل کار این کار گروه و کار گروه اولیه است.

ذکر چند نکته در مورد این مجموعه واژه ضروری است. اختصاص واژه‌ها به کار گروه‌های تخصصی در فرهنگ‌های واژه‌های مصرع فرهنگستان براساس روند تشکیل گروه‌ها یا زمان بررسی واژه‌ها در مقاطع مختلف بوده است. از این رو، خاستگاه برخی از واژه‌های این مجموعه ممکن است دسته‌های دیگر باشد. همچنین، برای افزایش بهره‌وری و صرفه‌جویی در وقت و هزینه، معمولاً واژه‌های مشترک چند حوزه مرتبط فقط از طریق یکی از کار گروه‌های تخصصی در شورای واژه‌گزینی مطرح می‌شود و در فرهنگ واژه‌های مصوب فرهنگستان با برچسب همه کار گروه‌های مرتبط می‌آید. این واژه‌ها در فرهنگ‌های موضوعی هریک از این کار گروه‌ها به تنهایی نیز درج می‌شود.

فرهنگستان در برابر برخی از واژه‌های بیگانه، ضمن پذیرفتن لفظ بیگانه، یک برابر نهاد فارسی نیز در کنار آن به تصویب رسانده است، به این امید که این معادل فارسی به تدریج جای لفظ بیگانه را بگیرد. برخی از حوزه‌های علمی واژه فارسی را پذیرفته‌اند و برخی همچنان اصرار بر به کار بردن لفظ بیگانه دارند. در مواردی که لفظ فارسی پذیرفته شده است، در تعریف‌ها صرفاً همان معادل به کار رفته و در مواردی که نپذیرفته‌اند، لفظ بیگانه در کنار لفظ رس آمده و با خط مورب از هم جدا شده‌اند.

همکارانی که نام آنها در فهرست همکاران علمی فرهنگستان آمده است در تصویب همه راه‌ها مشارکت نداشته‌اند، اما از آنجا که واژه‌ها از دفتر اول تا پایان دفتر سیزدهم در یک جا گرد آمده است، لازم دیده شد نام تمامی کسانی که با ما در مقاطع مختلف همکاری داشته‌اند در کنار هم ذکر شود. در واژه‌گزینی برای واژه‌های فرهنگ حاضر برخی از همکاران گروه واژه‌گزینی در طی سال‌های گذشته همکاری داشته‌اند که از آنها سپاسگزاری می‌نماید. حاصل کار آنها به همت همکاران بخش تدوین و حروف‌نگاری گروه واژه‌گزینی مدون شده است که خط و صمیمانه با ما همکاری کردند و جا دارد در اینجا از ایشان قدردانی شایسته‌ای مهدی حریری که مسئولیت واحد تدوین فرهنگ و سرویراستار برگ‌های مصوب فرهنگستان بر عهده ایشان است و با تجربه و دقت و دلسوزی خود ما را یاری کردند؛ آقای محمدرضا پارسایار نیز در تدوین و ویرایش سه دفتر در سال‌های گذشته همکار و همراه ما بوده‌اند؛ خانم‌ها عفت امانی، لیدا خمیر، مینا سعادت و گیتی قریب همکاران دقیق و دلسوز واحد تدوین، که زحمت ویراستاری فنی و نمونه‌خوانی فرهنگ‌ها را بر عهده داشته‌اند؛ همچنین همکاران ما در بخش حروف‌نگاری خانم‌ها مهدیه برآبادی، معصومه حیدری، اکرم زرمحمدی، زهرا ساقی‌شیویاری، لیدا محمدی، مهناز مسیبی که در سال‌های گذشته با صبر و حوصله در حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی

فرهنگ‌های مصوب زحمات فراوانی را تقبل کردند. ویرایش فنی فرهنگ حاضر را خانم عفت امانی و حروف‌نگاری آن را خانم اکرم زرمحمدی انجام داده‌اند که جا دارد جداگانه از ایشان تشکر شود.

در پایان سپاس خود را از پژوهشگر ارشد گروه واژه‌گزینی، خانم فرزانه سخایی ابراز می‌دارد که با وجود مسئولیت‌های فراوانی که در گروه واژه‌گزینی بر عهده دارند، در تفکیک رایانه‌ای واژه‌های مصوب و تنظیم فرهنگ حاضر از هیچ فداکاری دریغ نکردند. امید است با تمهیداتی که صورت گرفته است بتوانیم چندین مجموعه واژه در حوزه‌های مختلف در هر سال به جامعه علمی کشور عرضه کنیم.

واژه‌های این دفتر حاصل کار تمامی افرادی است که در طول این سال‌ها با ما همکاری کرده‌اند و اساسی آنرا در صفحه همکاران علمی آمده است. نام برخی از اعضا و پژوهشگران با ستاره مشخص شده است. این افراد، در حال حاضر با گروه واژه‌گزینی همکاری ندارند.

همان‌طور که در فرهنگ‌های واژه‌گزینی، مصوب فرهنگستان ذکر شده است، واژه‌های مصوب مندرج در هر فرهنگ، در زمینه انتشار، مصوب مقدماتی تلقی می‌شوند و برای مدت تعیین شده از سوی سه‌رای عالی فرهنگستان به مؤسسات و مراکز دولتی ابلاغ می‌شوند. بنابراین، امکان بازنگری در واژه‌های مجموعه حاضر نیز وجود دارد و چنانچه تا پایان سال ۹۶ م. دایره‌های پیشنهاد شود مجدداً در گروه تخصصی و شورای واژه‌گزینی در مورد آن بحث خواهد شد.

این مجموعه شامل ۸۱۸ واژه است.

مطالب این مجموعه نیز به شرح زیر تنظیم شده است:

۱- واژه‌نامه توصیفی به ترتیب الفبای فارسی، که شامل ضبط فرنگی واژه بیگانه، معادل مصوب فرهنگستان و تعریف واژه است. تعریف واژه‌ها را اعضای کارگروه در اختیار فرهنگستان قرار داده‌اند. البته، با صلاحدید

فرهنگستان، تعریف‌ها عمومی شده و قابل درک برای افرادی با تحصیلات کارشناسی است و صرفاً برای روشن شدن مطلب ارائه شده و تعریف دقیق و جامع علمی نیست؛

۲- فهرست واژه‌ها به ترتیب الفبای لاتین.

ذکر نام تمامی اعضا در صفحه همکاران علمی به معنی آن نیست که همه آنان با یکایک این معادل‌ها موافق بوده‌اند. تصویب معادل‌ها برحسب معمول رای اکثر اعضای حاضر یا به اتفاق آرا صورت گرفته است.

گروه واژه‌گزینی
اسفند نودوپنج